

آشنایی با یک پدر بزرگ ادیب و کویرشناس!

• علی زراندوز
• تصویرگر: متین سادات حسینی نژاد

نیازی نیست ما به کویر برویم، بلکه کویر خودش می‌آید اینجا پیش ما! مینا با تعجب پرسید: «مگر چنین چیزی ممکن است؟» پدر بزرگ گفت: «بله؛ تو تازه آمدی پای تلویزیون. در همین مستند گفته شد که ۴۰ درصد از خشکی‌های جهان به بیابان تبدیل شده‌اند. در کشور ما هم ۱۷ استان جزو مناطق بیابانی شناخته شده‌اند که حدود ۷۰ درصد از جمعیت ایران در این استان‌های بیابانی زندگی می‌کنند.» مینا که از شنیدن توضیحات پدر بزرگ تعجب کرده بود، پرسید: «حالا چطور باید جلوی گسترش بیابان‌ها را گرفت؟» پدر بزرگ که از داشتن نقش «آدم همه چیزدان» لذت می‌برد، دستی به سبیل خود کشید و گفت: «انسان‌ها از منابع محیط زیستی بهره‌برداری درستی ندارند و اصلاً به فکر حفظ و نگهداری از خاکی که در آن کشاورزی می‌کنند نیستند. البته برداشت بی‌رویه از منابع آب زیرزمینی هم در گسترش بیابان‌ها اثرگذار است. اما می‌توان جلوی رشد و گسترش بیابان‌ها را گرفت و حتی برخی بیابان‌ها را به مناطق مناسبی برای زندگی و کشاورزی تبدیل کرد. در این مستند گفته می‌شد که در آفریقا و چین ده‌ها هزار کیلومتر مربع بیابان را به مناطق سبز تبدیل کرده‌اند!» مینا با دلخوری گفت: «ولی پدر بزرگ، این طوری که ممکن است بیابان‌ها با این همه زیبایی که در شب و روز دارند، از بین بروند!» پدر بزرگ که این سؤال مینا غافلگیرش کرده بود، کمی سرش

تلویزیون داشت مستندی در مورد کویر پخش می‌کرد و تصویرهایی از آسمان زیبای کویر در شب و ستاره‌های بی‌شمارش نشان می‌داد. مینا تازه از اتاق بیرون آمده بود. کتابی در دستش بود ولی با دیدن صفحه‌ی تلویزیون، محو زیبایی‌های کویر شد. پدر بزرگ که مشغول تماشای آن برنامه بود، متوجه مینا و خیره ماندن او به تصویرهای تلویزیون شد و پرسید: «می‌بینی شب‌های کویر چقدر زیباست نوه‌ی گلم؟» مینا گفت: «بله آقا جان؛ ای کاش کویر این قدر از خانه‌ی ما دور نبود و می‌توانستیم به جای پارک، به کویر برویم!»

پدر بزرگ خندید و گفت: «ولی مینا جان، اگر انسان‌ها با همین سرعت، محیط زیست را تخریب کنند، کویرها طوری گسترش پیدا می‌کنند که دیگر

مینا گفت: «این هم از زیبایی‌های بیابان و کویر در شعر و ادب فارسی!»
و بعد هر دو با خنده نشستند پای تلویزیون و مشغول تماشای ادامه‌ی
مستند کویر شدند.

را با حالتی متفکرانه خاراند و گفت: «نه بابا جان! خیالت راحت؛ انسان‌ها
دستشان بیش‌تر به خراب‌کردن طبیعت می‌رود تا به احیای آن!»
مینا پرسید: «این هم در آن مستند گفته شد؟»

پدربزرگ جواب داد: «این دیگر تجربه‌ی شخصی ۷۰ ساله‌ی خود
من است! راستی، طبق گفته‌های این مستند، بیابان‌زدایی به‌ویژه در
مناطق خشک، با ایجاد پوشش‌های گیاهی و جنگل‌های دست‌کاشت
امکان‌پذیر است، چون گسترش بیابان، علاوه بر مشکلات زیست‌محیطی
سبب فقر و مهاجرت انسان‌هایی می‌شود که در این نواحی زندگی
می‌کنند.»

مینا گفت: «راستی آقا جان، یاد آن شعر حافظ افتادم که شما همیشه
می‌خوانید و در آن کلمه‌ی بیابان هم وجود دارد!»
پدربزرگ که دوباره یادش آمد کلی نکته‌های ادبی و زیست‌محیطی
برای نوه‌اش بیان کرده، دستی به سبیلش کشید و آن شعر را خواند: «در
بیابان گر به شوق کعبه خواهی زد قدم / سرزنش‌ها گر کند خار مغلان
غم مخور.»

